

Projekt *Utjecaj organizacijskih vrijednosti na djelotvornost javne uprave*

Projekt *Utjecaj organizacijskih vrijednosti na djelotvornost javne uprave* odobrilo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (pod brojem 016-0000000-3341) ove, 2008. godine. Projektni tim čine: doc. dr. sc. Ruža Brčić (voditeljica projekta), docentica na Katedri za organizaciju Fakulteta organizacije i informatike, prof. dr. sc. Ivan Koprić, profesor na Katedri za upravnu znanost Pravnog fakulteta u Zagrebu, doc. dr. sc. Ksenija Vuković, docentica na Katedri za gospodarstvo Fakulteta organizacije i informatike, dr. sc. Violeta Vidaček – Hainš, viša asistentica na Katedri za organizaciju Fakulteta organizacije i informatike, i mr. sc. Anamarija Musa, asistentica na Katedri za upravnu znanost Pravnog fakulteta. Projekt okuplja stručnjake s područja upravne znanosti, ekonomije i informatike, što su doista relevantne discipline za proučavanje djelotvornosti javne uprave.

Organizacijske vrijednosti, najkraće rečeno, jesu prihvaćeni standardi koji upravljaju ponašanjem pojedinca u organizaciji. U istraživanju se polazi od pretpostavke da je niska razina organizacijskih vrijednosti u javnoj upravi, što je jedan od razloga nedjelotvornosti te uprave. Pitanje djelotvornosti javne uprave stalno je aktualno u svim zemljama svijeta, a u Hrvatskoj osobito zanimljivo kao jedan od problema u institucionalnom razvoju zemlje.

Predmet istraživanja u ovom projektu jesu organizacijske vrijednosti u javnoj upravi s naglaskom na organizacijsku kulturu, a objekt proučavanja tih vrijednosti je javna uprava.

Glavni je cilj ovog projekta istražiti postojeće stanje organizacijskih vrijednosti i organizacijske kulture u javnoj upravi. Na osnovi rezultata istraživa-

nja treba postaviti model djelotvornosti javne uprave. Iz glavnog cilja proizlaze i pomoćni ciljevi istraživanja, kao što su: identifikacija organizacijskih vrijednosti i organizacijske kulture te njihove korelacije s djelotvornošću javne uprave, mogućnost boljeg razumijevanja veze između ulaza (*input*), izlaza (*output*) i ishoda u javnoj upravi, preciznije određivanje mjerenja ekonomskih performansi javne uprave, olakšavanje usporedbe s drugim upravim organizacijama (*benchmarking*) i dr.

Istraživanja koja su dosad provedena u javnoj upravi daju uporište da se glede organizacijskih vrijednosti postavi glavna pretpostavka koja glasi: organizacijske vrijednosti u javnoj upravi mogu poboljšati djelotvornost te uprave. Ciljevi javne uprave moraju proizlaziti iz misije javne uprave, koja je najčešće definirana zakonom te u biti predstavlja vrste usluga koje javna uprava pruža građanima i poduzetnicima. Suvremena javna uprava mora stalno preispitivati i mijenjati svoju misiju, težište koje treba biti više na vrsti usluga, a manje na regulaciji društvenih procesa. To znači da se djelotvorna javna uprava mora usredotočiti na dinamiku sustava, a ne na instrumente.

Javna uprava promatra se kao administrativni dio upravljanja državom. Ona može, ako nije djelotvorna, ograničavati uspješnost vladine politike i biti osobito velika prepreka razvoju gospodarstva. Iako ne postoji jedinstveno suglasje oko toga što je djelotvornost javne uprave, naročito ne i stoga što ne postoji jasna granica između upravljanja državom (*governance*) i javne uprave, smatramo da je djelotvorna javna uprava ona koja pravodobno, profesionalno, uz što manje troškove i osobito etično ostvaruje svoje ciljeve, pri čemu mora biti otvorena stalnim promjenama radi inoviranja poslova i organizacije.

Istraživanje je podijeljeno u dva dijela. Prvi se dio odnosi na prikupljanje sekundarnih izvora podataka i dogradnju opisanog teorijskog modela, a drugi dio čini izvorno anketno istraživanje. Anketno istraživanje provodi se u tri cjeline: odabir reprezentativnog uzorka, prikupljanje podataka i donošenje zaključaka na temelju rezultata uzorka. U dijelu istraživanja primijenit će se CAF (*Common Assesement Framework*) model. Riječ je o modelu za ocjenjivanje organizacija javnog sektora razvijenom pod pokroviteljstvom EU, koji ujedno predstavlja menadžersko sredstvo za poboljšanje djelotvornosti organizacija javnog sektora. Korištenje CAF modela daje organizaciji značajan okvir za započinjanje procesa kontinuiranog napretka, prema kriterijima koji su prihvaćeni u javnom sektoru u Europi.

Obrada podataka planira se uz pomoć statističkog paketa za društvene znanosti SPSS (*Statistical Package for the Social Sciences*). Na kraju će se predstaviti konačni rezultati i dati potrebna objašnjenja te dokazati ili

opovrgnuti postavljena hipoteza. U okviru projekta predviđa se eksperimentalna primjena rezultata istraživanja na određenom broju upravnih organizacija u Hrvatskoj.

Plan rada na projektu kroz trogodišnje razdoblje orijentacijski je zamišljen na sljedeći način:

- I. godina: dodatna teorijska analiza i dogradnja opisanog teorijskog modela; ispitivanje veza organizacijskih vrijednosti, osobito organizacijske kulture, s drugim organizacijskim varijablama, s naglaskom na djelotvornost;
- II. godina: priprema i provedba empirijskog istraživanja (kvantitativne metode – statistički podaci, anketa; kvalitativne metode – intervjui);
- III. godina: obrada i tumačenje rezultata dobivenih istraživanjem (uključujući nekoliko studija slučaja), objavljivanje rezultata.

Predviđa se da će projekt rezultirati nizom spoznaja o razini organizacijskih vrijednosti i organizacijske kulture u javnoj upravi. Istraživanja će pokazati vrijednosti fokusirane na područja: vodstva, strategije i planiranja, upravljanja ljudskim potencijalima, partnerstva i resursa, upravljanja procesima i promjenama. Na temelju rezultata istraživanja trebat će odrediti organizacijske vrijednosti koje su u korelaciji s djelotvornošću javne uprave, čime će se dati i prijedlog o mjeranju djelotvornosti javne uprave.

Moguća primjena rezultata istraživanja ogleda se u svim upravnim organizacijama, od nacionalne do lokalne razine, kao i drugim organizacijama javnog sektora. Prema riječima jednog od recenzenata:

»Projekt predstavlja doprinos izučavanju u Hrvatskoj nedovoljno istraživanog područja djelotvornosti javne uprave (i šire javnog sektora), a ima i konkretnu aplikativnu dimenziju. U Hrvatskoj nedostaje i literature koja bi poslužila za potrebe akademskih i stručnih programa izobrazbe te se očekuje da će se iz projekta generirati javnosti dostupni pisani materijal koji će služiti u nastavne svrhe. Projekt, nadalje, može svojim spoznajama i odjecima pridonijeti boljem razumijevanju procesa odlučivanja u javnoj upravi te potaknuti zakonodavca i regulatore na razvoj efikasnih mehanizama usmjerivanja i kontrole.«

Prema istom recenzentu, projekt spada u prioritetna područja suvremenih društvenih istraživanja u Europi i svijetu.

Ukupni troškovi za izvođenje projekta prema procjeni iznose 750.000,00 kuna. Iako traženi iznos sredstva recenzenti procjenjuju prihvatljivim, Mi-

nistarstvo znanosti, obrazovanja i športa godišnje financira ovaj projekt sa 20.000,00 kuna, što je ukupno 60.000,00 kuna za realizaciju projekta u trogodišnjem razdoblju. Bez obzira na recentnost istraživanja i aktualnu praktičnu korist rezultata istraživanja u javnoj upravi, osobito u Republici Hrvatskoj, odobrena sredstva ne čine ni 10% potrebnih sredstava za realizaciju projekta.

*Ksenija Vuković**

* Dr. sc. Ksenija Vuković, docentica na Katedri za gospodarstvo Fakulteta organizacije i informatike u Varaždinu, Sveučilište u Zagrebu (assistant professor at the Chair for Economy, Faculty of Organisation and Informatics in Varaždin, University of Zagreb, Croatia)